

Ανθρώπος και μηχανή. Η σχέση τους γίνεται ολοένα πιο περιπλοκή στην εποχή της παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης, με τις κοινωνίες να δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν τις εξελίξεις και να εφορμήσουν ένα ρεαλιστικό κανονιστικό πλαίσιο. «Ως πολίτης, έχω απογοητευθεί από τον αργό ρυθμό με τον οποίο το Κογκρέσο προχωράει στην ψήφιση νόμων στην ψηφιακή εποχή για την τεχνολογία. Ως απάντηση σε αυτό, ωστόσο, η κυβέρνηση Μπάιντεν - Χάρρις προχώρησε εφάρξια σε εντυπωσιακές καινοτομίες», λέει η Αλόντρα Νέλσον για όσα συμβαίνουν στις ΗΠΑ.

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΙΔΟΠΟΥΛΟ**

Ο Έβρα Κλάιν των *New York Times* τη χαρακτήρισε «την κορυφαία διανοήτρια του Μπάιντεν για την τεχνητή νοημοσύνη». Η Αλόντρα Νέλσον υπηρέτησε στον Λευκό Οίκο του Μπάιντεν ως σύμβουλος του έδρου πρόεδρου και ως υπερεκπαιδευμένη επικεφαλής του Γραφείου Πολιτικής για την Επιστήμη και την Τεχνολογία (OSTP). Μεταξύ άλλων, συντόνισε τη συγγραφή του «Σχεδίου για μια Χάρτα Δικαιωμάτων για την Τεχνητή Νοημοσύνη» (Blueprint for an AI Bill of Rights), ένα έγγραφο 70 και πλέον σελίδων, που δημοσιεύθηκε τον Οκτώβριο του 2022 – ένα μήνα προτού η OpenAI λανσάρει το ChatGPT.

Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας σήμερα στο φημισμένο *Institute of Advanced Study*, που στο παρελθόν φιλοξένησε φυσιογνομίστες όπως ο Αϊνστάιν και ο Ουεντχάιμ, *distinguished senior fellow* στο *Center for American Progress*, η Νέλσον βρέθηκε προ ημερών στην Αθήνα για το ενωτικό συνέδριο του *Lyceum Project*. Συναντήσαμε εκεί και συμπόνησε να απαντήσει μέσω e-mail στις ερωτήσεις της «Κ».

Σχετικά με το Σχέδιο για την Χάρτα Δικαιωμάτων για την ΑΙ, τι ρωτήσαμε σε τι βαθμό οι εταιρείες που αναπτύσσουν τη νέα τεχνολογία έχουν ενσωματώσει τις προοπτικές του – και αν θεωρεί ότι απαιτείται νομοθετική παρέμβαση σε αυτήν την κατεύθυνση από το Κογκρέσο.

Το Σχέδιο, λέει η Νέλσον, «περιλαμβάνει πέντε βασικές αρχές και, εξίσου σημαντικό, μια εργαλειοθήκη» για την τεχνική εφαρμογή τους. «Το μεγαλύτερο μέρος αυτού του εγγράφου είναι παραδείγματα του τι μπορούμε να κάνουμε κοινωνικοτεχνικά για να αρχίσουμε να διασφαλίζουμε ότι τα συστήματα αυτά είναι ασφαλή και αποτελεσματικά, υπερίσχυα και αξιόπιστα».

Στο δόγμα που μεσολάβησε από τότε που κυκλοφόρησε το Σχέδιο, σημειώνει, «η σημασία της αυθεντικότητας», καθώς συμπεριλαμβάνει «τις βέλτιστες πρακτικές» για τη χρήση και τη ρύθμιση της ΑΙ, όπως προέκυψαν από τις διαβουλεύσεις με ένα ευρύ φάσμα «παικτών». Και μπορείτε τώρα να δείτε ότι η πιο ολιστική προσέγγιση της κυβέρνησης Μπάιντεν - Χάρρις στη διακυβέρνηση της ΑΙ έχει αναδείξει αυτού του είδους τις πρακτικές ως μέρος ενός απαραίτητου οικοσυστήματος αξιολόγησης και λογοδοσίας.

Αλόντρα Νέλσον,
καθηγήτρια στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, *Institute of Advanced Study*

Πρόκληση η απερισκεπτη ταχύτητα της ΑΙ

Υπάρχει ανησυχία σε ΗΠΑ και Ε.Ε. σχετικά με την περαιτέρω συγκέντρωση στον τεχνολογικό κλάδο. Οι νομοθέτες γνωρίζουν καλά το πρόβλημα, αλλά δεν έχουν καταφέρει ακόμη να το θέσουν υπό έλεγχο

Δικαιωμάτων και αν θα μπορούσαν να τα κάνουν να παράγουν ανεπιθύμητα αποτελέσματα ή να αποτύχουν με κάποιο άλλο τρόπο».

Παρόμοια, σύμφωνα με τη Νέλσον, είναι η ρυθμιστική προσέγγιση της Ε.Ε. – της μόνης μεγάλης οικονομίας που έχει θεσμοθετήσει υποχρεωτικό νομοθετικό πλαίσιο για την ανάπτυξη της ΑΙ. Οι Βρυξέλλες, εξηγεί, επικεντρώνουν να προωθήσουν τη λογοδοσία «διασφαλίζοντας ότι οι ερευνητές έχουν πρόσβαση σε δεδομένα από εταιρείες, ώστε να μπορούν να πραγματοποιούν αξιολογήσεις, αλλά και απαιτώντας από τις εταιρείες να κάνουν εκτίμηση κινδύνου για τα προϊόντα τους».

Το Σχέδιο, συνεπώς, επιχειρεί «να προλάβει» τις εξελίξεις και να σηματοδοτήσει ποια εργαλεία και ποιες πολιτικές θα είναι αναγκαίες στη διακυβέρνηση της ΑΙ. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, προσθέτει, νέες προτάβουλές όπως το *AI Safety Institute* και το πρόγραμμα *Αξιολόγησης Κινδύνων και Επιπτώσεων* της ΑΙ (ARIA) θα συμβάλουν ώστε να αναπτυχθεί ένα πιο ισχυρό οικοσύστημα διακυβέρνησης της νέας τεχνολογίας.

Πέραν αυτού, «η νομοθεσία εξακολουθεί να έχει μεγάλη σημασία. Ως πολίτης, έχω απογοητευθεί από τον αργό ρυθμό με τον οποίο το Κογκρέσο προχωράει στην ψηφιακή εποχή στην πολιτική για την τεχνολογία. Ως απάντηση σε αυτό, ωστόσο, η κυβέρνηση Μπάιντεν - Χάρρις προχώρησε εφάρξια σε εντυπωσιακές καινοτομίες» στο πεδίο αυτό, αναφέρει η Νέλσον – και το ίδιο έκαναν ανεξάρτητοι ρυθμιστικοί φορείς, όπως η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου (FTC).

Η Αλόντρα Νέλσον υπηρέτησε στον Λευκό Οίκο ως σύμβουλος του Τζο Μπάιντεν και ως υπερεκπαιδευμένη επικεφαλής του Γραφείου Πολιτικής για την Επιστήμη και την Τεχνολογία (OSTP). Μεταξύ άλλων, συντόνισε τη συγγραφή του «Σχεδίου για μια Χάρτα Δικαιωμάτων για την Τεχνητή Νοημοσύνη».

“

Δεν υπάρχει ένας νόμος ή μια πολιτική που θα βάλει τέλος στη μάστιγα της παραπληροφόρησης για πάντα... Είναι κάτι εξίσου παλιό όσο η ανθρώπινη κουλτούρα.

χρησιμοποιούνται προς όφελος των καταναλωτών και των επιχειρήσεων». Ειδικότερα, τονίζει, η επιτροπή έχει διαμνησθεί σαφώς προς εταιρείες που παράγουν και διανέμουν προϊόντα της παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης ότι κινδυνεύουν να αγωγές αν δεν λαμβάνουν εύλογα μέτρα για την αποτροπή απάτης ή άλλων μορφών βλάβης των χρηστών.

Επικίνδυνη κούρσα

Προ ολίγων εβδομάδων, οι *New York Times* δημοσίευσαν ρεπορτάζ με τίτλο «Στελέχη της OpenAI προειδοποιούν περί "απερίσκεπτης" κούρσας για κυριαρχία». Πόσο θα πρέπει να μας ανησυχεί η τάση της Big Tech, στην επιδίωξη της μεγιστοποίησης του κέρδους και της «νίκης» στην κούρσα της ΑΙ, να αγνοεί βασικά μέτρα ασφαλείας;

«Σίγουρα υπάρχει ανησυχία στις ΗΠΑ, και προφανώς και στην Ε.Ε., σχετικά με την περαιτέρω συγκέντρωση στον τεχνολογικό κλάδο στην εποχή της ΑΙ». Οι νομοθέτες «γνωρίζουν καλά» το πρόβλημα, αλλά «δεν έχουν καταφέρει ακόμη να το θέσουν υπό έλεγχο». Η κούρσα της ΑΙ, σημειώνει η Νέλσον, «που για μεγάλο μέρος της κοινωνίας αποτελεί να γίνεται αντιληπτή ως μια κούρσα προς τον πάτο», καθιστά πρόκληση τη διακυβέρνηση της νέας τεχνολογίας, «τόσο λόγω της απερισκεπτικής ταχύτητας» με την οποία διεξάγεται όσο και λόγω του «εξαιρετικά υψηλού διαμεγέμεντος».

Οι φτηνές προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ είναι οι πρώτες που λαμβάνουν χώρα στην εποχή του ChatGPT. Πόσο ανθεκτική είναι η αμερικανική δημόσια σφαίρα στην πλημύρα παραπληροφόρησης που τροφοδοτείται από την ΑΙ, συμπεριλαμβανομένων των ολόγων και πιο αλβερφωφον deepfakes;

Με την παραγωγική τεχνητή

νοημοσύνη «πρέπει να υποθετήσουμε μια προσέγγιση ανάλογη με την προσέγγιση που ακολουθήσαμε για την κυβερνοασφάλεια», απαντά η Νέλσον. Η ρύθμιση της θα είναι μια «διαρκής και δυναμική» πρόκληση: «Δεν υπάρχει ένας νόμος ή μια πολιτική που θα βάλει τέλος στη μάστιγα της παραπληροφόρησης για πάντα... Είναι κάτι εξίσου παλιό όσο η ανθρώπινη κουλτούρα». Απαιτείται μόνιμη επαγρύπνηση και «πολιτομαεκά δράση» για το ζήτημα –«παρακολούθηση προέλευσης (provenance tracking), υδατοσημάτωση και άλλες τεχνικές λήψης ψηφιακών δακτυλικών αποτυπωμάτων από τον τεχνολογικό κλάδο» – αλλά και η προθυμία της κυβέρνησης να ασκήσει τις αρμοδιότητές της για να αποτρέψει τέτοιες συμπεριφορές.

Πέρα από την εοκεμένη παραπληροφόρηση, η καθηγήτρια του *IAS* ανησυχεί πολύ για το «σοκαριστικό» εύρος των λανθασμένων πληροφοριών σχετικά με τις εκλογές που παράγουν τα νέα chatbots. Σε σχετική μελέτη του *AI Democracy Projects*, το οποίο λάνσαρε μαζί με τη δημοσιογράφο Τζούλια Ανγκουίν, «όλα τα chatbots είναι ότι μπορεί να ψηφίσεις με sms στις Ηνωμένες Πολιτείες, κάτι που δεν ισχύει. Αυτού του είδους η λάθος πληροφορία επιδεινώνει τη διάβρωση της εμπιστοσύνης. Είναι οι θάνατος της κοινωνικής συνοχής από χιλιά κομμάτια, εξίσου ολέθριο με μερικές από τις χειρότερες μορφές παραπληροφόρησης».

Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η πολιτική της επιστήμης και της τεχνολογίας στις ΗΠΑ διέρεται μια πραγματική δοκιμασία, εργαζομένη μεταξύ της Σκόλλας του αντιεπιστημονικού λαϊκισμού και της Χάρμυβης του πανίσχυρου λόμπι της Big Tech, που αναπτύσσει τις νέες τεχνολογίες με τρόπο που αυξάνει την ανισότητα και την κοινωνική αλυσίωση.

«Όταν διαβρίστηκα στην κυβέρνηση βρισκόμασταν στο ζενίθ της πανδημίας», σχολιάζει. «Ήταν σημαντικό να έχουμε επίγνωση του ότι πολλοί άνθρωποι δεν εμπιστευόταν την επιστήμη και την τεχνολογία. [...] Η πρόβλεψη της COVID-19, η αποτελεσματικότητα του εμβολίου ήταν αντικείμενα έντονης συζήτησης. Μέσα σε αυτό το κοινωνικό καζάνι έπρεπε να διαμορφώσουμε πολιτικές».

Ανταποκρινόμενοι σε αυτόν τον σκεπτικισμό, λέει η Νέλσον, η κυβέρνηση του Τζο Μπάιντεν ενίσχυσε τη δημόσια διαδουλεύση και τη διαφάνεια. Το OSTP προέλαβε επίσης ειδικούς στην επικοινωνία για θέματα επιστήμης. Είναι «πεισιγόν» το ευρύ κοινό να βρίσκεται στο τραπέζι και να ενημερώνεται για την πολιτική στα ζωτικά αυτά πεδία, μαζί με τους ερευνητές και τις μεγάλες εταιρείες του κλάδου, καταλήγει.